

Mirjana Škunca

DIRIGENT I SKLADATELJ BERTO PERIĆ (1894.-1923.)

UDK: 78.071:929 Perić, U. "1894/1923"

Izvorni znanstveni rad

Primljeno: 8. II. 1997.

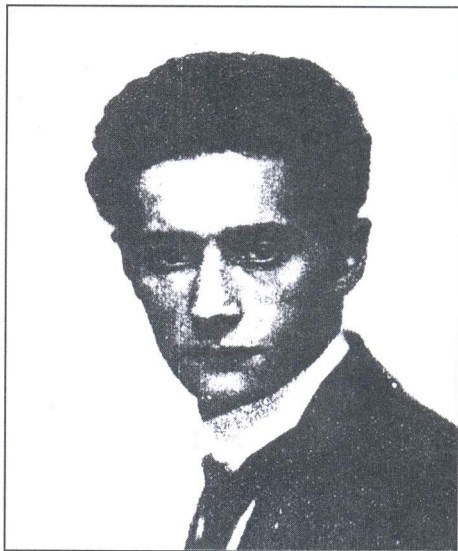
Mirjana Škunca

21000 Split, HR

Ulica kralja Zvonimira 75

*Berto (Umberto) Perić (Split, 1894. - Buenos Aires, 1923.) više-
struko je nadareni glazbenik koji je, unatoč preranoj smrti, u
samo desetak godina glazbenog djelovanja stekao svojim skla-
dbama i dirigentskim nastupima zavidan ugled u domovini i da-
leko izvan nje.*

Kada je početkom ljeta 1923. iznimnim marom (splitskih) kazališnih djelatnika i poštovatelja organiziran u Splitu Peti kongres Udruženja glumaca Srba, Hrvata i Slovenaca, pažnju glazbenog segmenta splitske kulturne javnosti - još dobrobrano zaokupljene netom realiziranim prvom teatarskom sezonom sa stalnom glazbenom scenom, operom i operetom u vlastitu gradu - privlačile su u bogatom i raznovrsnom kongresnom programu nedvojbeno najviše glazbene priredbe - operne predstave i koncerti koje su zajedno sa splitskim snagama ostvarivali gostujući glazbenici kazališnih kuća iz Zagreba, Ljubljane, Beograda i Osijeka.¹⁾ Vjerojatno

Berto Perić

je daleko manji broj kako sudionika tako i posjetitelja potražio dodatne informacije o samoj manifestaciji i o kazališnoj problematici koje su za tu priliku pripremili

i u prvim srpanjskim danima ponudili javnosti tadašnji splitski kazališni uglednici, glumci i redatelji Jovan Jeremić i Rade Pregarc na stranicama kongresnog broja časopisa Udruženja glumaca Srba, Hrvata i Slovenaca "Gluma". A posve je upitno je li itko osim urednika R. Pregarca u njegovu prilogu obavijesti na posljednjim stranicama časopisa zapazio nekrolog posvećen uglednom glazbeniku Bertu Periću rodom Splitskaninu.²⁾ Ako i jest, ostalo je to bez traga i odjeka u njegovu rodnome gradu. Tek nedavni slučajni sklop okolnosti doveo je posredno ovoga glazbenika ponovno na domak Splitu.

Naime, mladi je Splitskanin muzikolog Zoran Krstulović, koji živi i djeluje u Ljubljani, radeći tamo na sređivanju građe Glazbene zbirke Narodne univerzitetke knjižnice (NUK), naišao na građu o Bertu Periću, na koju me je, zapazivši njegovo splitsko porijeklo, ne samo upozorio nego mi je poslao na uvid i stavio na raspolaganje fotokopije pronađenog materijala.³⁾ Tako je nastao ovaj prilog kao (prvi) pokušaj da za Berta Perića barem djelomično, premda s velikim zakašnjenjem, sazna i sredina iz koje je sigurno potekao, a možda i krenuo putem glazbenika.

Količina i vrsta sačuvane građe o njemu⁴⁾ koja nam za sada stoji na raspolaganju skromna je i nemamo mogućnost uvida u Perićeve skladbe,⁵⁾ pa se o njegovu glazbenom djelovanju, reproduktivnom i skladateljskom, može govoriti uglavnom tek na temelju oskudnih tragova u tisku koji je zabilježio nastajanje ili pak izvođenje pojedinih njegovih skladbi. No i to dostaje kao poticaj i razlog da se Bertu Periću ukaže pažnja jer uvjerljivo svjedoči da se radi o glazbeniku iznimne i višestruke nadarenosti kojega je smrt prekinula već nakon prvih koraka sjajno započete glazbeničke karijere.

Berto (ili Umberto) Perić rođen je u Splitu prije nešto više od stotinu godina - 8. lipnja 1894.⁶⁾ U njegovoj obitelji (otac Šimun bio je po zanimanju postolar, a majka Marija Manfić kućanica) glazba je slijedom tradicije sigurno bila sastavni dio običajima i navikama uvriježene svakodnevice, ali u raspoloživim izvorima nema naznaka da se neki stariji član uže obitelji u njegovoj ili u prethodnim generacijama glazbom bavio profesionalno. Iz tih se izvora ne može saznati ni kada je, gdje i s kim, nedvojbeno već u ranim godinama života očito po glazbenoj darovitosti zapaženi dječak, došao u dodir s glazbom i započeo s glazbenom podukom. Iz naslovne stranice njegove glasovirske koračnice *Ester Mazzoleni* (nazvane imenom u svijetu tada već slavne operne dive rodom Šibenčanke)⁷⁾ vidljivo je da je Perić ovu skladbu označio kao svoj prvi opus (op. 1) kao i da je napisana ili namijenjena za tisak u vlastitoj nakladi (*Proprietà del autore*) u Zadru. Na temelju ovih podataka moguće je pretpostaviti i da je Berto Perić promijenio mjesto stalnog boravka preselivši se iz Splita u Zadar ili da se slavnoj opernoj pjevačici E. Mazzoleni divi u Splitu i tu joj oduševljen sklada svoju koračnicu, predmnije-

vajući i pronalazeći izdavača za svoju skladbu u Zadru. A možda ova po svemu jednostavna i osim naslovom posve nepretenciozna glasovirska minijatura i nije odlučni i ozbiljni skladateljski početak nego više tek mladenački plahovito izražena želja da se profesionalno krene putem glazbe. U svakom slučaju, ona se dogodila prije njegove devetnaeste godine života, odnosno do 1913. g., što istodobno znači i prije, a ne nakon što je E. Mazzoleni gostovala u Zadru (1913.) i svojim tumačenjem role naslovne junakinje u Bellinijevoj operi *Norma* oduševila i tamošnje slušateljstvo. Naime, uz naslove svojih orkestralnih skladbi - uvertire *Ban Hrvoje* i *Humoreske*, te "Romance Bosanskog stila" *U daljini* za glas i orkestar Perić je naznačio godine 1913. (za uvertiru) i 1914. (za orkestralnu *Humoresku* i romancu *U daljini*) kao vrijeme, a Mostar kao mjesto njihova nastanka. Ove skladbe nisu obilježene brojem opusa što bi možda moglo upućivati na zaključak da se radi o početničkim, pripremnim radovima u svladavanju skladateljskog zanata i umijeća. No, ovdje očito nije takav slučaj, i to iz najmanje dva razloga. U prvom redu Perić osim spomenute koračnice *Ester Mazzoleni* i još samo jedne kasnije skladbe (prema popisu sada poznatih djela)⁸⁾ nije ni jednu drugu svoju skladbu obilježio brojem opusa te izostajanje ove naznake ne znači obavezno početnički značaj ili drugorazrednu vrijednost djela. Drugi razlog proizlazi iz činjenice da skladbe iz 1913. i 1914. g. o kojima je sada riječ, pripadaju po vrsti području orkestralne i vokalno-instrumentalne glazbe, dakle glazbenim vrstama koje zahtjevnošću strukture i sloga daleko premašuju skromnu fakturu i jednostavni oblik glasovirske koračnice u Perićevu op. 1. Zato je opravdano pretpostaviti da je ove svoje zahtjevne glazbene stavke Perić skladao nakon što je već znatno uznapredovao u učenju glazbe i usvojio znanja teorijskih glazbenih disciplina, dakle tijekom ili nakon svojega glazbenog školovanja. Ostaje međutim pitanje je li se u naznačenom vremenu mladić našao u Mostaru slučajno i privremeno ili je pak Mostar tada već bio Perićevo novo stalno boravište u koje se vraćao u predasima svoje studije glazbe "po večmi v Italiji, predvsem v Veroni in Milanu" gdje "poleg profesorja Rocchia in Hildarberga mu je bil učiteljem

KOCERAT ZA SISAČKE RATNE INVALIDE
— 19. kolovoza 1917. —

RASPORED:

1. Titi: „Slovenska overtura“, vojnička glazba pod ravnanjem gosp. kapelnika Ivana Muhvića.
2. Henschel: a) „Jutarnja himna“
Donizetti: b) *Recitativo i aria* iz opere „Favorita“, pjeva gdjica Marija Engel.
3. Perić: „Idealni“, kantata za mješoviti zbor:
a) Eno traka mjeseca,
b) Sveto nebo,
c) Padajuće zvijezde,
d) Sinfonijaki intermezzo,
e) Finale.
4. Perić: „Bila jednom ruža jedna“, pjeva ženski zbor.
5. Zajc: *Fantazija* iz opere „Zrinjski“, vojnički orkestar.
6. Hatze: a) „Majka“,
Perić: b) „A ja jao, nema toga“, pjeva baritonista gosp. Sivos.
7. Mascagni: Uvod iz opere „Cavaleria rusticana“, pjeva mješoviti zbor.

Cijena rasporedu 20 filira.

tudi maestro Puccini". Prema navodu u istim izvorima "po končanih studijah se je odpravil z večjo italijansko družbo na turnejo po Italiji, Španiji in v New York, kjer je sodeloval kot drugi kapelnik".⁹⁾ Drugi podatki o njegovu glazbenom školovanju nisu za sada poznati. Jednako tako za sada je nepoznato gdje je sve još i kako Perić proveo godine Prvog svjetskog rata, koji ga je zatekao u uzrastu vojnog obveznika.¹⁰⁾ No njegova je glazba u to vrijeme već prisutna u javnosti. U kolovozu 1917. na "koncertu za sisačke ratne invalide" vojnička glazba (iz Zagreba) pod ravnanjem uglednog kapelnika Ivana Muhvića (1876.-1942.) izvodi dio svojega reprezentativnog promenadnog repertoara (*Slovenska uvertira* A. E. Titla i *Fantazija iz opere "Zrinjski"* I. Zajca, vjerojatno u Muhvićevoj transkripciji), ali je pretežni i udarni dio koncertnog programa bio povjeren manjim dijelom vokalnim solistima, a većim svojim dijelom mješovitom i ženskom pjevačkom zboru. Na žalost, ime zborovođe i ime pratioca za glasovirom nisu, vjerojatno omaškom, navedeni na sačuvanom tiskanom programu ove priredbe pa se bez dodatnih istraživanja (koja za ovu priliku nisu bila moguća) ne može utvrditi radi li se o gostujućim zagrebačkim ili domaćim sisačkim glazbenicima i zbornom ansamblu (ili ansamblima). No, vidljivo je da se između sedam skladbi u ovome dijelu programa nalaze čak tri Perićeve - popijevke *Bila jednom ruža jedna* za ženski zbor, solo-popijevka *A ja jao, nema toga* te opsežno višestavačno djelo kantata *Ideali*, za mješoviti zbor (sa stavcima *Eno traka mjesečeva*, *Sveto nebo*, *Padajuće zvijezde*, *Simfonijski intermezzo* i *Finale*).¹¹⁾ Sudeći po dijeljenju koncertnog programa večeri s glazbenim autoritetom kakav je bio I. Muhvić te udjelu sudjelovanja u njemu vlastitim skladbama, sigurno je da dvadeset trogodišnji Berto Perić tada nije bio anonimac, nego, naprotiv, skladatelj od povjerenja. Možda je upravo on bio i korepetitor pjevačima solistima i zborovođa tih ansambala iz Siska ili čak iz Zagreba.¹²⁾

Po okončanju rata Perić dolazi u Ljubljanu i tu djeluje ponajprije kao operni dirigent, izvodeći najvećim dijelom novija djela talijanskog opernog repertoara.¹³⁾ Uvid u ljubljanska glasila tih godina nedvojbeno će još mnoštvom detalja upotpuniti sliku ove epizode Perićeva života i rada. Već sada se zna da uz tu eksponiranu reproduktivnu djelatnost na glazbenoj sceni Perić nije zanemario skladanje. Od većih oblika tisak bilježi da je već u prvoj godini u novoj sredini skladao *Simfoniju te Karneval*, koji je u Ljubljani i praizveden na simfonijskom koncertu već u sezoni 1919.-1920. Dosezi dirigentskog i stvaralačkog rada donijeli su Periću iduće sezone poziv "odličnih jugoslovanskih predstaviteljev v Južni Ameriki da pride tja in dirigira orkestralne izvedbe jugoslovanskih komponistov".¹⁴⁾ Perić je prihvatio poziv. Svjestan da ti koncerti pred američkim slušateljstvom imaju osim umjetničke i vrlo važnu promidžbenu zadaću, najavljuje (Perić) pri odlasku svoju odlučnu namjeru da u programima koncerata raspoređenih kroz čitavu godinu

dana predstavi uz standardni orkestralno simfonijski i koncertantni repertoar još i skladbe "Staricića,¹⁵⁾ Dobronića, Škerjanca, Lisinskoga, Širole i dr." kao i da "namerava prirediti v vseh večjih krajih severne Amerike kjer živi Jugoslovani koncerte s domačim programom".¹⁶⁾

U proljeće 1921. Perić je u Argentini. U njezinoj metropoli, u Buenos Airesu početkom svibnja na koncertu Asociation Wagneriana de Buenos Aires izvodi se njegova *Elegija* za violu i glasovir.¹⁷⁾ Osim Klavirskoga trija op. 14. W. A. Mozarta, na koncertnom programu ove priredbe su komorni opusi renomiranih europskih suvremenih skladatelja različitih nacionalnih pripadnosti - Balille Pratelle (1880.-1955.), Alberta Roussela (1869.-1937.), Jacquesa de la Preslea i Désiré-Emilea Ingelbrechta (1880.-1965.). U programskoj knjižici te glazbene večeri čitamo da je među autorima "koje je korisno upoznati svima onima koji nastoje pratiti razvoj suvremene glazbe" i Berto Perić "rodom iz Splita, talentirani skladatelj iiskusni dirigent".¹⁸⁾ Nedostaju informacije o tome kako je ocijenjen Perićev skladateljski prilog ovome koncertu kao ni drugi njegovi istupi u američkoj glazbenoj javnosti nakon ovoga koncerta. No, njegovo je djelovanje u Americi nedvojbeno bilo uspješno i zapaženo jer je on svoj boravak tamo produžio i nakon isteka dogovorenoga jednogodišnjeg angažmana, ostavši sve do kobnog proljetnog dana 1923., kada ga je nesretnim slučajem usmrtio automobil na jednoj od ulica Buenos Airesa.

Nije mu tada bilo još ni 29 godina. Bio je k tome po naravi tih i skroman čovjek. No, unatoč svemu tome, Perić se zahvaljujući svojoj glazbenoj darovitosti i radišnosti uspio u svojih jedva desetak godina glazbenog djelovanja afirmirati za dirigentskim pultom i ostvariti opus (od sedamdesetak?) skladbi različitih vrsta, oblika i dimenzija - od vokalnih i instrumentalnih minijatura do opsežnih ciklusa vokalne i orkestralne glazbe.

Dirigent Perić zauvijek je nestao pod automobilskim kotačima u dalekom Buenos Airesu. Ali skladateljsko lice glazbeničke osobnosti Berta Perića pripravno je zaživjeti i danas i ovdje ako mu se za to pruži odgovarajuća prilika. Zato bi makar i sa zakašnjenjem od nekoliko desetljeća trebalo iskoristiti tu okolnost i pronaći mogućnost da ponešto od Perićeve glazbe zazvuči u njegovu rodnom gradu pa da tako Split sazna za još jednog spomena vrijednog svojega građanina glazbenika iz nedavne prošlosti.

BILJEŠKE

- 1) Usp. *Novo doba*, Split, 1923. od 19. VI / str. 3, 4., 6., 7. i 9. VII / podlistak, 10. VII / 4 i 5, 11. VII / 5 te 12. i 16. VII / 4.
- 2) Usp. nekrolog Bertu Periću u časopisu Udruženja glumaca Srba, Hrvata i Slovenaca - *Gluma*, Split, 1923, 47.
- 3) Zbog toga Zoranu Krstuloviću iskazujemo zahvalnost.

4) Popis dokumenata o Bertu Periću koji se čuvaju u Glazbenoj zbirci Narodne univerzitetne knjižnice u Ljubljani:

1. Skladba *Ester Mazzoleni*, op. 1, za glasovir.
2. Programi koncerata na kojima su izvođene Perićeve skladbe:
  - a) u Sisku, 19. VIII. 1917.
  - b) u Buenos Airesu, 2. V. 1921.
3. *Maska*, Gledališka revija, izdaja Ljubljanski pododbor udruženja gledaliških igralcev SHS, Leto I, 1920/21.
4. *Gluma*, Časopis Udruženja glumaca Srba, Hrvata i Slovenaca, kongresni broj, Split, 1923.
5. Popis skladbi Berta Perića koje se čuvaju u Glazbenoj zbirci Narodne univerzitetne knjižnice u Ljubljani:

Vokalno-instrumentalne skladbe:

1. *Palim junacima*, za zbor i orkestar (rukopis i klavirski izvadak, bez upisanog teksta).
2. *U daljini*. Romanza Bosanskog stila, za glas i orkestar, Mostar, 7. I. 1914. (rukopis, partitura).
3. *Remembrance*. "Nell' ainola fiorita" per Tenore o Soprano, za glas i klavir (rukopis) tekst je upisan nad klavirskom dionicom).

Solo-popijevke:

4. *Ja...* (Rudolfo Franjim Majder), Ljubljana, 17. XII. 1919. (rukopis).
5. *Listopad* (Rudolfo Franjin Madjer, rukopis).
6. *Pri pogrebu* (Simon Gregorčić, rukopis).
7. *Ptici* (Simon Jenko, rukopis).
8. Tri pjesme za sopran ili tenor, Ljubljana, 1919 (rukopis):
  1. *Kad mi klone* (Silvije Strahimir Kranjčević), 30. I.
  2. *Naša zemlja* (Petar Preradović), 17. III.
  3. *Kosovo polje* (Petar Preradović), 18. III.
9. *U majke je kćerka bila ko dan lepa* (rukopis).

Instrumentalne skladbe - za orkestar:

10. *Ah ti spavaš* (Dormi). Romanze (rukopis, dionice).
Minuet, D-dur (rukopis, dionice).
11. *Ban Hrvoje*. Ouverture, Mostar, 14. XII. 1913. (rukopis, dionice).
12. *Danza Jugoslava* N° IIa, Ljubljana, 14. I. 1920. (rukopis, partitura).
13. *Humoreska*, Mostar, 17. IV. 1914. (rukopis, partitura i dionice).
14. *Impressione*. Simfonični stavek (rukopis i dionice).
15. *Karneval* (rukopis i dionice).
16. *Smrt*, 20. I. 1921. (rukopis).

Instrumentalne skladbe - komorna djela:

17. *Gudački kartet*, nedovršeno (rukopis, partitura).
18. *Moderato*, za violinu i klavir, 20. V. 1921. (rukopis).
19. *Moderato*, za sopran, violu i klavir, Ljubljana, 25. III. 1920., (rukopis).
20. *Stefanie*. Valzer, scena e finale nella Pantomima "Signora Stella", op. 75, za klavir (rukopis).

Skladba Berta Perića koje se spominju u napisima ili na koncertnim programima, a ne zna se gdje se nalaze:

1. *Simfonija*, Ljubljana 1919. ili 1920.
2. *Elegija*, za violu i klavir, do 1921.

3. *Ideali*, kantata za mješoviti zbor, do 1919.
     Eno traka mjesečeva
     Sveto nebo
     Padajuće zvijezde
     Simfonijski intermezzo
     Finale
4. *Bila jednom ruža jedna*, za ženski zbor, do 1917.
5. *A ja jao, nema toga*, solo-popijevka, do 1917.
- 5) Jedini je izuzetak glasovirska koračnica *Ester Mazzoleni*.
- 6) Upisan je pod brojem 120 u Knjizi rođenih 1894. u župi Sv. Križ-Varoš. Zahvaljujem Brunu Kuzmaniću, jednome od neumornih istraživača rodoslovlja splitskih žitelja, čijom sam susretljivošću došla do točnog datuma rođenja i vjenčanja te podataka o roditeljima Berta Perića.
- 7) Usp. Nenad Veselić, *Ester Mazzoleni, nezaobilazna Norma iz Šibenika*, "Bašćinski glasi", knjiga 5, Omiš, 1996, 189-200.
- 8) Uz Perićevu skladbu *Stefanie*..., u Popisu skladbi... pod brojem 20. naznačen je op. 75.
- 9) Usp. biografski prilog (s fotografijom skladatelja i dirigenta) *Berto Perić*, Gledališka revija *Maska*, Ljubljanski pododbor udruženja gledaliških igralcev SHS, št. 6, I, Ljubljana 1920/21; nekrolog *Berto Perić*... naveden u bilj. 2.
- 10) Gospodin Slavko Muljačić ljubazno je ukazao na mogućnost da je B. Perić kao osamnaestogodišnjak bio možda 1913. pozvan u vojsku. Nju bi tada služio u jednom od tri vojna logora u Mostaru kao svoj redovni vojni rok. Na tom odsluženju mogao ga je zateći početak I. svjetskog rata i zadržati u vojsci. Ako je tome tako, Perić je svoj vojni rok mogao služiti u vojnoj glazbi, jer u drugim rodovima vojske ne bi sigurno imao dovoljno vremena i mogućnosti da se bavi skladanjem. Tu se možda krije i razlog što se 1917. u Sisku Perićeve (vokalne) skladbe predstavljaju javnosti u sklopu programa Vojničke glazbe pod ravnanjem uglednoga kapelnika Ivana Muhvića.
- 11) Usp. program s tog koncerta otisnut na stranici 254.
- 12) U spomenutoj Knjizi rođenih 1894. g. u rubrici Berta Perića (pod brojem 120) zabilježeno je da se 16. rujna 1916. u Sisku vjenčao s Vjekoslavom Medvedec (rođ. u Sisku 1901).
- 13) Prema napisima u već citiranim časopisima *Maska* i *Gluma*.
- 14) *Berto Perić*, Gledališka revija "Maska" ..., navedeno mjesto.
- 15) Možda je "Starčić" tek netočno otisnuto prezime Perićeva vršnjaka Zagrepčanina Svetislava Stančića (1895.-1970.), kasnije uglednog hrvatskog klavirskog pedagoga, koji je tih prvih desetljeća dvadesetog stoljeća još intenzivno skladao.
- 16) Kao u bilješci 14.
- 17) Budući da uz ime skladbe na programu nema napomene da se djelo prouzvodi, proizlazi da je *Elegiju* Perić skladao i predstavio javnosti ranije.
- 18) Usp. navode u programu priredbe otisnutom na str. 254.

Mirjana Škunca

BERTO PERIĆ (SPLIT, 1894 - BUENOS AIRES, 1923)

Riassunto

L'articolo rappresenta un nostro concittadino oggi quasi dimenticato, un musicista di straordinario e multiple talento, purtroppo interrotto a causa della morte già dopo i primi passi della splendida carriera appena cominciata. Si tratta di Berto (Umberto) Perić (1894-1923), musicista nato a

Split dove nella sua città dove nascono le sue prime composizioni. Un'opera connessa a Zadar, la marcia da pianoforte op. 1, è appena un tentativo non presuntuoso da principiante, ma le composizioni orchestrali e vocale-instrumentali connesse a Mostar rappresentano periodi musicali impegnativi, indicando il Perić da un musicista trovatosi sulla via musicale seria e professionale. Oltre di aver studiato nel proprio ambiente, il Perić ha fatto delle esperienze e conoscenze in musica anche studiando in Italia (maggiormente a Verona e a Milano) ove uno dei suoi modelli e maestri era anche G. Puccini. Dopo lo studio Perić comincia in Italia con la sua fruttuosa attività da direttore d'orchestra, però lo stesso, dopo poco tempo torna nella sua patria. La sua seguente tappa è Sisak dove, nel 1916 si trova una moglie e nell'anno successivo si presenta con la scelta rappresentativa delle proprie composizioni vocali. Dopo la guerra mondiale il Perić si trova a Ljubljana dove opera prevalentemente da direttore d'orchestra per opere e continua a comporre. 1920 questo suo ottenuto rispetto gli fa partire per Sudamerica all'invito, in durata di un anno. In America la sua attività da maestro (per la maggior parte per musica orchestrale dei compositori jugoslavi di quel tempo) e da compositore era fruttuosa e ben nota, così che lì prolungò la sua dimora dopo aver scaduto questo termine pattuito in durata di un anno. Egli vi si fermò fino alla primavera del 1923, quando un giorno fatale morì nell'incidente stradale a Buenos Aires. Sebbene in quel giorno funesto non aveva neanche 29 anni, grazie a suo talento musicale e attività in soli ca. 10 anni Perić con la sua bacchetta riuscì ad affermarsi da maestro e a comporre opere (settantina) di varie speci, forma e dimensione - dalle miniature vocali e strumentali fino ai grandi cicli della musica vocale e orchestrale. Noi però dobbiamo appena prendere conoscenza di questa sua musica.

Traduzione: Božidarka Šćerbe-Haupt